

Απαιτείται από την Γερμανία μιά πιο αγνή προσέγγιση στην κρίση του ευρώ

Νομίζετε ότι η παρούσα οικονομική δυσπραγία της Ελλάδας είναι η χειρότερη που έχει ποτέ βιώσει η Ευρώπη; Σκεφτείτε το ξανά. Η Γερμανία, υποστηρίζει σε συνέντευξη του στο Spiegel Online ο ιστορικός της οικονομίας **Albrecht Ritschl**, ήταν ο χειρότερος οφειλέτης του προηγούμενου αιώνα. Προειδοποιεί ότι η χώρα θα πρέπει να έχει μια πιο αγνή προσέγγιση στην κρίση του ευρώ διαφορετικά θα μπορούσε να έρθει αντιμέτωπη με νέες απαιτήσεις για τις αποζημιώσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Spiegel. Κύριε Ritschl η Γερμανία δίνει την εντύπωση ότι τα γνωρίζει όλα στη συζήτηση για την παροχή βοήθειας στην Ελλάδα. Το Βερολίνο είναι αδιάλλακτο και απαιτεί υπακοή από την Αθήνα. Είναι αυτή η στάση δικαιολογημένη;

Ritschl. Όχι, δεν υπάρχει βάση για αυτή τη στάση.

Spiegel. Οι περισσότεροι Γερμανοί πιθανότατα θα διαφωνούσαν.

Ritschl. Αυτό ίσως ισχύει, αλλά κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα, η Γερμανία ήταν υπαίτια για τη μεγαλύτερη διεθνή πτώχευση στην πρόσφατη ιστορία. Μόνο χάρη στις ΗΠΑ, που θυσίασαν τεράστια ποσά μετά και τους 2 Παγκοσμίους Πολέμους, η Γερμανία είναι οικονομικά σταθερή σήμερα και διατηρεί το κύρος του ισχυρού στην Ευρώπη. Αυτό το γεγονός δυστυχώς συχνά φαίνεται να λησμονείται.

Spiegel. Τι ακριβώς συνέβη τότε;

Ritschl. Από το 1924 έως το 1929 η Δημοκρατία της Βαϊμάρης ζούσε επί πιστώσει και δανειζόταν ακόμη και τα χρήματα που χρειαζόταν για τις πληρωμές των αποζημιώσεων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου από την Αμερική. Αυτή η πιστωτική πυραμίδα κατέρρευσε κατά την οικονομική κρίση του 1931. Τα χρήματα χάθηκαν, η καταστροφή στις ΗΠΑ ήταν τεράστια, η επίδραση στην παγκόσμια οικονομία ολέθρια.

Spiegel. Η κατάσταση μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν παρόμοια.

Ritschl. Αλλά αμέσως μετά η Αμερική αμέσως έλαβε μέτρα για να διασφαλίσει ότι δεν θα υπήρχε επανάληψη των απαιτήσεων για υψηλές αποζημιώσεις έναντι της Γερμανίας. Με μόλις λίγες εξαιρέσεις, όλες αυτές οι απαιτήσεις μπήκαν στο περιθώριο μέχρι τη μελλοντική επανένωση της Γερμανίας. Για τη Γερμανία αυτή ήταν μια σωτήρια κίνηση και ήταν η πραγματική οικονομική βάση για το Wirtschaftswunder ή οικονομικό θαύμα (που ξεκίνησε στα 1950). Αλλά επίσης σήμαινε ότι τα θύματα της γερμανικής κατοχής στην Ευρώπη έπρεπε επίσης να ξεχάσουν τις αποζημιώσεις, συμπεριλαμβανομένων των Ελλήνων.

Spiegel. Στην παρούσα κρίση, η Ελλάδα είχε αρχικά δεσμευθεί με 110 δισεκατομμύρια ευρώ από την ευρωζώνη και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Τώρα ένα ακόμη πακέτο σωτηρίας με παρόμοιες διαστάσεις έχει γίνει αναγκαίο. Πόσο μεγάλες ήταν οι προηγούμενες γερμανικές αθετήσεις;

Ritschl. Μετρούμενο σε κάθε περίπτωση έναντι της οικονομικής απόδοσης των ΗΠΑ, οι γερμανικές αθετήσεις χρέους μόνο στα 1930 ήταν τόσο σημαντικές όσο τα κόστη από την οικονομική κρίση του 2008. Συγκρινόμενα με αυτές τις αθετήσεις, τα σημερινά προβλήματα πληρωμών της Ελλάδας είναι στην πραγματικότητα αμελητέα.

Spiegel. Εάν υπήρχε μια λίστα με τις χειρότερες διεθνείς πτωχεύσεις στην ιστορία, που θα κατατασσόταν η Γερμανία;

Ritschl. Η Γερμανία είναι βασιλιάς όταν πρόκειται για το χρέος. Υπολογιζόμενη με βάση το ποσό των

απωλειών που συγκρίνονται με τις οικονομικές αποδόσεις, η Γερμανία ήταν ο μεγαλύτερος παραβάτης χρέους του 20ου αιώνα.

Spiegel. Η Ελλάδα δεν μπορεί να συγκριθεί;

Ritschl. Όχι, η χώρα έχει διαδραματίσει ελάχιστο ρόλο. Είναι μόνο ο κίνδυνος μετάδοσης σε άλλες χώρες της ευρωζώνης που δημιουργεί πρόβλημα.

Spiegel. Η Γερμανία του σήμερα θεωρείται η προσωποποίηση της σταθερότητας. Πόσες φορές έχει πτωχεύσει στο παρελθόν;

Ritschl. Αυτό έχει σχέση με το πώς τα υπολογίζεις. Μόνο κατά τη διάρκεια του προηγούμενου αιώνα, ωστόσο, τουλάχιστον 3 φορές. Μετά την πρώτη πτώχευση κατά τη διάρκεια του 1930, η Αμερική έκανε ένα «κούρεμα» στη Γερμανία το 1953, μειώνοντας το πρόβλημα χρέους της πρακτικά στο τίποτα. Η Γερμανία είναι σε πολύ καλή κατάσταση από τότε, ακόμη και όταν άλλες ευρωπαϊκές χώρες έπρεπε να υπομείνουν τα βάρη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τις συνέπειες της γερμανικής κατοχής. Η Γερμανία είχε ακόμη και μια περίοδο κατά την οποία δεν πλήρωνε στα 1990.

Spiegel. Πραγματικά; Μια αθέτηση;

Ritschl. Ναι, τότε ο Καγκελάριος Helmut Kohl αρνήθηκε να εφαρμόσει αλλαγές στη Συμφωνία του Λονδίνου για τα Γερμανικά Εκτενή Χρέη του 1953. Υπό τους όρους της συμφωνίας, υπό το πρίσμα της επανένωσης, το θέμα της πληρωμής των αποζημιώσεων από τον Β' ΠΠ είχαν σχεδόν ρυθμιστεί. Η μόνη απαίτηση που υπήρχε ήταν να πληρωθεί ένα μικρό υπόλοιπο, αλλά μιλάμε για μηδαμινά ποσά. Με εξαίρεση τις αποζημιώσεις που πληρώθηκαν σε αναγκαστικά έργα, η Γερμανία δεν πλήρωσε καθόλου αποζημιώσεις μετά το 1990 και ούτε πλήρωσε τα δάνεια και όσα εκταμίευσε από τις χώρες που είχε υπό κατοχή κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και ούτε στους Έλληνες.

Spiegel. Σε αντίθεση με το 1953, η παρούσα δημόσια συζήτηση στη Γερμανία για τη διάσωση της Ελλάδας δεν αφορά τόσο ένα «κούρεμα», όσο ως επέκταση των ημερομηνιών λήξης των κρατικών ομολόγων, δηλαδή «μαλακή αναδιάρθρωση του χρέους». Μπορεί κανείς ως εκ τούτου να μιλήσει για επικείμενη πτώχευση;

Ritschl. Οποσδήποτε. Ακόμη και εάν μια χώρα δεν ξεμείνει 100% από χρήματα μπορεί ακόμη να χρεοκοπήσει. Ακριβώς όπως η περίπτωση της Γερμανίας στα 1950, είναι απατηλό να πιστεύουμε ότι ο Έλληνας θα εξοφλήσουν ποτέ τα χρέη τους μόνοι τους. Αυτοί που δεν μπορούν να το κάνουν αυτό θεωρούνται τελείως απένταροι. Είναι αναγκαίο να καθορίσουμε πόσο υψηλό είναι το ποσοστό αποτυχίας των κρατικών ομολόγων και πόσα χρήματα πρέπει να θυσιάσουν οι δανειστές της χώρας. Είναι πάνω από όλα θέμα να βρούμε τον ταμιά.

Spiegel. Ο μεγαλύτερος ταμιάς θα ήταν σίγουρα η Γερμανία.

Ritschl. Έτσι μοιάζει αλλά ήμασταν επίσης εξαιρετικά απερίσκεπτοι – και η εξαγωγική βιομηχανία μας έχει αναπτυχθεί με τις παραγγελίες. Το ανθελληνικό συναίσθημα που είναι ευρέως διαδεδομένο σε πολλά γερμανικά Μέσα Ενημέρωσης είναι εξαιρετικά επικίνδυνο. Και βρισκόμαστε σε ένα γυάλινο σπίτι: η γερμανική αναβίωση είχε υπάρξει πιθανή μέσω της παραίτησης πληρωμής χρεών και σταματώντας την απόδοση των αποζημιώσεων στα θύματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Spiegel. Λέτε ότι η Γερμανία πρέπει να υποχωρήσει;

Ritschl. Στον 20ο αιώνα η Γερμανία ξεκίνησε δύο Παγκόσμιους Πολέμους, ο δεύτερος εκ των οποίων διεξήχθη ως πόλεμος εξολόθρευσης και αφανισμού και ακολούθως οι εχθροί του παραιτήθηκαν των δικαιωμάτων τους στην πληρωμή των αποζημιώσεων τελείως ή για αρκετό διάστημα. Κανείς στην Ελλάδα δεν έχει ξεχάσει ότι η Γερμανία οφείλει την ευημερία στην ευγένεια των άλλων εθνών.

Spiegel. Τι εννοείται με αυτό;

Ritschl. Οι Έλληνες έχουν πολύ καλή επίγνωση για τα ανταγωνιστικά άρθρα στα γερμανικά Μέσα. Εάν η

διάθεση στη χώρα αλλάξει, οι παλιές διεκδικήσεις για αποζημιώσεις θα μπορούσαν να αυξηθούν και από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες επίσης. Και εάν η Γερμανία θα έπρεπε ποτέ να τους τιμήσει, όλοι θα παίρναμε τα καθαριστικά. Σε σύγκριση με αυτά, μπορούμε να είμαστε ευγνώμονες που η Ελλάδα έχει υπερβολικά αναδιοργανωθεί για χάρη μας. Εάν ακολουθήσουμε τη δημόσια άποψη εδώ με τη φθηνή προπαγάνδα και με τα δε θέλουν να πληρώσουν, τότε τελικώς οι παλιοί λογαριασμοί θα παρουσιαστούν ξανά.

Spiegel. Κοιτώντας την ιστορία, ποια θα ήταν η καλύτερη λύση για την Ελλάδα - και για τη Γερμανία; Ritschl. Οι γερμανικές πτωχεύσεις τον τελευταίο αιώνα αποδεικνύουν ότι το λογικό πράγμα να κάνουμε θα ήταν να έχουμε μείωση του χρέους. Όποιος έχει δανείσει χρήματα στην Ελλάδα θα έπρεπε να εγκαταλείψουν τότε ένα σημαντικό μέρος των χρημάτων που τους οφείλονται. Κάποιες τράπεζες δε θα μπορούν να το αντιμετωπίσουν, έτσι θα έπρεπε να υπάρχουν νέα προγράμματα βοήθειας. Για τη Γερμανία, αυτό θα ήταν ακριβό, αλλά έτσι κι αλλιώς θα πρέπει να πληρώσουμε. Τουλάχιστον η Ελλάδα θα έχει τότε την ευκαιρία να ξεκινήσει από την αρχή.

[Κέρδος online](#) 11/2/2015